

California, ngày 28-5-2007

Thọ thân,
Lâu lắm rồi, có lẽ đã gần 20 năm tao xa cách mày, biết bao chuyện thay đổi, vui buồn. Có nhiều lúc tao tưởng là gần đi đến tuyệt vọng. Nhưng hôm nay mọi chuyện đã vượt qua, nên tao mượn trang giấy này để tâm sự và kể chuyện cho mày nghe.

Trước hết, cho tao gửi lời chúc tốt đẹp nhất đến mày và gia đình, mong luôn bình an và gặp nhiều may mắn. Tao đã qua Mỹ được hơn một năm, cuộc sống bây giờ đã tương đối ổn định, đi làm hằng sáu ngày một tuần; Thảo, vợ tao, chưa có việc làm, ở nhà để lo cho hai đứa nhỏ. Còn bé Hiền, đứa con gái lớn của tao, chắc mày còn nhớ, năm nay

cháu được 18 tuổi rồi, tháng chín này là cháu vào Đại Học.

Nhận được thư này, chắc mày rất là ngạc nhiên khi thấy tao đã đến được Mỹ, nhưng tao phải trả một cái giá là mất hết 16 năm ở Phi Luật Tân. Cuộc sống đôi lúc có những chuyện tưởng không thể xảy ra nhưng nó lại xảy ra. Đó là chuyện tao đã được gặp lại bạn bè cũ học ở trường Nguyễn Du, thật là hy hữu và cũng thật là tình cờ. Hôm đó, đang trên đường đi làm về, cell phone của tao reo, Thảo gọi với giọng rất là mừng rỡ báo cho tao biết có hai người bạn Nguyễn Du gọi và muốn gặp. Tao nghĩ hoài không ra, qua bên Mỹ mới được một năm, làm sao ai có thể biết số điện thoại mà lại là bạn học Nguyễn Du mới lạ chứ.

Khi về đến nhà, nghe Thảo kể, tao mới ngã ngũ ra là vì trước đó hai tuần, có cuộc họp mặt dân tị nạn từ bên Phi qua, tao được phỏng vấn và tên tuổi đăng trên báo. Vũ Đức Hưng, chắc mày biết tay này, tình cờ đọc thấy tên và năm sinh của tao nên Hưng đã liên lạc với ban tổ chức để xin số điện thoại. Vui nữa là lúc gọi cho tao, để cho chắc ăn, Hưng phỏng vấn vợ tao giống như công an vậy đó. Chẳng hạn như: "Chị có biết anh Học hồi còn trẻ đi học ở trường nào không?" "Chị có biết tên một số bạn học của anh ấy không?" .. v.v... Dĩ nhiên là Thảo còn nhớ được tên của mấy thằng trong đám mình nên đã kể ra, nào là tên mày, Đỗ Quý Mạnh, Phạm Văn Khôi, Ngô Bảo Thư...

Tối hôm đó tao gọi điện thoại cho Hưng và Nguyễn Văn Phúc, và sau đó đi uống cà phê với Phúc, Trương Quốc Hiệp, và Minh Đức (lớp trưởng của tụi mình hồi xưa đó). Thôi thì đủ chuyện để nói trên đời. Mày có nghĩ đó là chuyện không tưởng không? Ở

xứ lạ quê người mà gặp lại bạn bè cũ thì còn gì là may mắn bằng.

Sau đó là những cuộc họp mặt khá thường xuyên, lúc ở nhà người này, lúc ở nhà người khác. Tao còn được dịp biết các anh chị lớn hơn tụi mình mấy lớp nữa như anh Tố, anh Tuệ, anh Thọ, chị Quỳnh, chị Như Hà... nhất là vợ chồng anh Tố rất là tốt và hiếu khách... Thường gặp trong những buổi đó còn có cả Phương Dung, Thanh Giang, Trương Đình Uyên, Bùi Cao Tùng, Trần Xuân Thi, Lê Hùng Sơn, Lê Thanh Tùng (Tùng Bé), Nguyễn Xuân Hùng cũng cùng khóa với tụi mình. Còn một số bạn nữa chẳng hạn như Tăng Minh, Gia Phước, Hồng Sơn, Duật cũng ở quanh quẩn nhưng tao chưa có dịp gặp. Nói chung là những tình cảm mà các anh chị và các bạn dành cho tao, thật không thể nào mà quên được.

Hôm Tết vừa rồi, nhân buổi họp mặt Tất Niên của trường mình, ngoài bạn bè cùng khóa, các anh chị em các khóa khác nhau, tao còn có dịp gặp lại một số Thầy Cô cũ như thầy Tuyền (Tổng Giám Thi), thầy Đỗ Quý Toàn, thầy Lục, cô Hà Liên, thầy Doãn Quang, cô Lệ Liên, thầy Tứ, cô Chi, thầy Bằng... chỉ có thầy San là bị bệnh, không thể tham dự được.

Tháng 7 này là trại hè thường niên, có thể là tao sẽ có dịp hội ngộ với một số thầy cô và bạn bè nữa, chắc sẽ vui lắm mà à. Tao luôn cầu mong cho những dịp hội ngộ như vậy xảy ra thường xuyên hơn để bạn bè tâm sự, san sẻ cho nhau những kinh nghiệm cũng như kiến thức trong cuộc sống hôm nay.

Đó là chuyện ở Mỹ, còn về cuộc sống khi vượt biên đến Phi thì có rất nhiều chuyện

để kể, nhớ được đến đâu thì tao viết đến đó để mày đọc chơi cho đỡ buồn.

Năm 1989, sau bảy ngày lênh đênh trên biển, tao đã đến được đất Phi. Sau đó, không cần nói chắc mày cũng đã hiểu là nỗi nhớ mong và lo lắng cho vợ con đã dần vật tao như thế nào. Trại tỵ nạn kham khổ và thiếu thốn đủ mọi thứ. Căn nhà tao ở lợp bằng tranh, mười người sống chen chúc. Ngày qua ngày, cuộc sống thật là tẻ nhạt và buồn chán. Đến năm 1996, tao trốn trại lên Manila để sinh sống. Rong ruổi khắp các con đường lớn nhỏ, với cái túi du lịch trên vai trong đó có đủ các thứ linh kinh, dầu thơm Sài Gòn, dầu nóng Trường Sơn, dầu cù là Sao Vàng, dép Thái, quần áo... tao đi bán dạo, nói chuyện thì với cái vốn tiếng Anh bập bẹ học được dưới trại, phải dùng

Jeepney (Philippines)

thêm động từ “to quor”, cũng may là dân Phi họ cũng hiểu nên sống cũng được gần một năm. Rồi thì cũng chán, không lẽ cứ như vậy hoài, đi bộ mỗi ngày năm, mười cây số đã mệt rồi, tối về lại không có chỗ ngủ, căn nhà tập thể mướn chung đã không có giường thì chớ, ngay cả sàn nhà nếu về trẻ cũng không có chỗ mà nằm, đành phải ngủ trên bàn hay là gầm cầu thang.

Tao lại làm kiếp “dế mèn phiêu lưu ký” một lần nữa, ra bến xe liên tỉnh, nhìn những nơi

sẽ đến mà không biết chọn nơi nào (mà có biết đâu mà chọn). Phi có tới hơn 7000 hòn đảo, chọn đại một địa điểm rồi lên xe nói tên và trả tiền. Khi đến nơi, người lái xe nhắc

Tricycle (Philippines)

mới biết là đến rồi mà xuống. Chỗ ở mới này tên là Legaspi thuộc vùng Bicol cũng tương đối phồn thịnh. Tại đây có khoảng mười gia đình Việt Nam, cũng là tỵ nạn đến ở trước rồi. Thế là ngày qua ngày lại đi bán rong, nhưng lần này không bán tiền mặt nữa mà là bán thiếu (bán trả góp). Phương tiện đi lại là xe bus, jeepney hay tricycle, cứ có trường học là vào bán, các thầy cô giáo ở bên Phi cái thứ gì cũng mua, miễn là mình chịu bán thiếu. Mỗi tháng đến ngày phát lương thì đi thu nợ, món hàng nhỏ thì năm, sáu tháng mới thu xong, còn món hàng lớn thì có khi đến cả năm.

Nhớ lại năm 1993, khi bị rút thanh lọc, mộng ước đi Mỹ bị dập tắt, con đường tương lai mịt mù không bờ bến, đi không được mà về cũng không xong, tao chợt nhớ đến hai câu thơ của cụ Nguyễn Du trong truyện Kiều thật là chí lý:

“Bất phong trần phải phong trần

Cho thanh cao mới được phân thanh cao”

Thời gian thắm thoát trôi qua, cho đến năm 2000 thì vợ con tao lo được giấy tờ du lịch để đi qua Phi. Lúc nhận được tin, tao thật là xúc động, chỗ tao ở cách phi trường khoảng 500 cây số, đêm hôm đó tao chạy suốt đêm để về kịp đón chuyến bay, vừa mừng lại vừa lo vì mẹ con nó đâu biết nói tiếng Anh. Rót cuộc thì mọi chuyện cũng trót lọt. Vợ chồng gặp nhau vui mừng không thể nào diễn tả được. Con bé chỉ mới bảy tháng lúc tao đi, khi gặp lại nó đã 11 tuổi rồi. Mười năm xa cách, tất cả những khổ đau, thiệt thòi mà Thảo đã gánh chịu, có lẽ không bao giờ tao bù đắp nổi. Mà cũng biết là lúc chơi với mày và bạn bè tao có hát hò, văn nghệ gì đâu, vậy mà khi gặp lại vợ, tao hát bản “Mười năm tình cũ” hay đến nỗi mà thêm hai đứa nhỏ nữa đã ra đời.

Cách nhà tao ở khoảng bảy cây số có ngọn núi lửa Mayon, nổi tiếng ở Phi, rất đẹp nhưng cũng rất là nguy hiểm. Có một lần, lúc vợ con tao mới ở Việt Nam qua, tao đang chạy xe Honda để đi bán thì nghe một tiếng nổ thật lớn, nhìn về phía sau hướng núi lửa thì thấy cột nấm khói khổng lồ bùng lên, thế là có bao nhiêu ga tao kéo hết, mong về đến nhà càng sớm càng tốt, tro bụi mịt mù khắp nơi, dân chúng hoảng loạn chạy tứ tán, xe quân đội hú còi chạy hối hả. Rót cuộc thì gia đình cũng bình an, chỉ phải mất công đóng cửa ở trong nhà một tuần cho hết tro bụi rồi mới sinh hoạt bình thường trở lại.

Nếu mày có hay truy cập internet thì chắc mày cũng có đọc bản tin là cơn bão Durian năm vừa rồi trước khi vào Việt Nam đã lướt qua Phi và đánh vào Legaspi (rất may là tao và gia đình vừa mới qua Mỹ) kết quả là hơn ngàn người chết và mất tích. Ở Phi, chuyện bão tố là thường tình nhưng nghiệt ngã là trước cơn bão Durian thì ngọn Mayon hoạt động, tro bụi của nó đã san bằng một vùng rộng lớn, có một nhà thờ bị phủ lấp không

còn vết tích, và khi cơn bão đến, chính tro bụi đọng lại ở sườn núi bị nước mưa lũ tác động trôi xuống chân núi với tốc độ nhanh đến nỗi dân chúng không chạy kịp bị chôn sống.

Khí hậu ở Phi cũng giống như Sài Gòn, cũng hai mùa mưa nắng, mùa mưa thì bão tố triền miên, hết trận này đến trận khác, còn mùa nắng thì nóng bức, học sinh nghỉ hè từ tháng ba đến tháng sáu đi học lại. Ăn uống thì cũng cơm, canh, xào, chiên; duy chỉ có nêm nếm là hơi khác một chút. Người Phi rất hiền và thật thà, tôn giáo thì 90% là công giáo, đặc biệt ai cũng biết nói tiếng Anh, từ người già đến con nít. Tiếng Anh là ngôn ngữ chính từ khi còn ở nhà trẻ cũng như tất cả mọi giao dịch giấy tờ hành chánh, đơn từ. Về giao thông thì nếu tao không đi bán bằng xe Honda thì tao đi bằng jeepney hay tricycle. Xe jeepney thì body làm bằng inox, máy rất mạnh, thùng sau làm dài ra như xe lam ở bên mình nên chở được từ 12 đến 14 người, khách đi chiếc này chỉ ngoắc tay là họ dừng lại đón, còn nếu muốn xuống xe cũng vậy. Xe tricycle là chiếc Honda loại phân khối cao 125 hay 150 gắn thêm chiếc thùng kế bên có mái che, chở tổng cộng được 5 người. Còn nếu đi đường dài thì có xe bus.

Về ghe thuyền của Phi thì rất nhiều vì Phi là xứ đảo, nhưng hai mạn sườn của nó lúc nào cũng có hai cào làm bằng tre dùng để giữ thăng bằng nên rất khó lật.

Tuy là khí hậu nóng ẩm, nhưng Phi cũng có một thành phố có khí hậu lạnh mát quanh năm như Đà Lạt ở bên mình tên là Baguio, tao cũng thường đưa gia đình lên đây chơi vào mùa nóng. Gần Manila về hướng Bắc khoảng hai tiếng chạy xe có một vùng gọi là Zamboanga, vào khoảng năm 1998 có ngọn núi lửa gần đó hoạt động mạnh, phún thạch của nó phun ra làm tan hoang một vùng

rộng lớn, thiệt hại về nhân mạng không bút mực nào kể xiết. Lần đó có một số vị linh mục ở Việt Nam qua Phi để du học. Tao có làm quen với mấy Cha và mời về chỗ tao ở mấy lần. Dịp đó là lễ Phục Sinh, tao chưa biết đưa mấy Cha đi đâu thì có Cha gợi ý lên Zamboanga để du lịch và xem dân ở đó trình bày hoạt cảnh nghi thức Chúa bị hành hình và xử tử như thế nào nhưng lại là làm thật. Hôm đó tao thức dậy thật sớm để đi với mấy Cha vì dân ở đó và khách du lịch đi xem rất đông, nếu chậm là không thể xem được. Ở đó giống như sa mạc vì không có nhà ở, cây cối thì tàn lụi, không một bóng mát, chân thì đạp lên cát nóng bỏng, đi giày mà vẫn cảm giác cái nóng hừng hực ở dưới bàn chân. Dân làng cắm bảy cây thánh giá bằng gỗ cao ba mét. Đến giờ làm lễ thì những người tình nguyện đến, họ leo lên đứng sát cây thánh giá và giang tay giống như Chúa Giêsu vậy. Sau đó có một người cầm cây đinh dài khoảng một gang tay đóng ghim vào hai lòng bàn tay. Thoáng thấy một nét nhăn trên mặt rồi sau đó là chịu đựng khoảng bốn tiếng đồng hồ dang tay trên thập tự giá. Có tổng cộng bảy người làm nghi thức đó, trong đó có một người đàn bà, còn lại là người đóng khổ, cởi trần đi vòng vòng thành phố cho những người khác cảm roi đánh thật mạnh vào lưng, và tay chân họ. Những vết roi đẫm máu chảy ướt cả người, nhưng họ cứ đi và nghe nói kéo dài khoảng 12 tiếng đồng hồ. Tao có hỏi mấy Cha là tại sao họ lại làm như vậy thì được trả lời họ là những người còn sống sót sau trận núi lửa trước đó hai tháng, để tỏ lòng tạ ơn Chúa trong dịp lễ Phục Sinh vì đã có công cứu họ và gia đình thoát khỏi tai ương.

Thọ thân, còn nhiều chuyện tao muốn kể cho mày nghe nhưng thư cũng đã dài, nên tao tạm dừng bút, hẹn mày thư sau.

Bạn mày,
Nguyễn Thái Học